

Laiduntaminen luomussa

- case Mustiala

Kaisa Kuoppala¹, Leena Kukkula², Riikka Perttala³ ja Jari Heikkinen⁴

¹Luonnonvarakeskus; ²ProAgria Etelä-Suomi; ³Helsingin yliopisto; ⁴Hämeen ammattikorkeakoulu

Kesällä 2019 Hämeen ammattikorkeakoulun Mustialan opetus- ja tutkimustilan peltoviljely oli luomutuotannon toisen vuoden siirtymävaiheessa ja lehmien siirtyminen alkoi marraskuussa 2019. ”Luomussa vara parempi - ruokaa ja digi hyötykäyttöön” -hankkeessa kokeiltiin rotaatiolaidunnusta ja rukiin käyttöä laitumen perustamisessa. Lypsylehmien laidunlohko jaettiin viiteen noin 1 ha kaistaan kevyillä aidoilla.

Rotaatiolaiduntamiskokeilu

Rotaatiolaiduntaminen aloitettiin 27.5.

- Joka aamu uusi kaista → innostaa lehmiä laiduntamaan ja ylläpitää laitumen kasvua

Laidunnurmi kasvoi alkukesästä todella nopeasti. Kaistan 4 laidunnäytteiden D-arvo laski dramaattisesti kesäkuun puolivälin jälkeen (kuvio 1). Osa laitumen kasvustosta pääsi vanhenemaan, koska lehmät kävivät laitumella laiskasti ja rehua oli myös navetassa tarjolla. Kuumina päivinä lehmät makoilivat mieluummin navetassa.

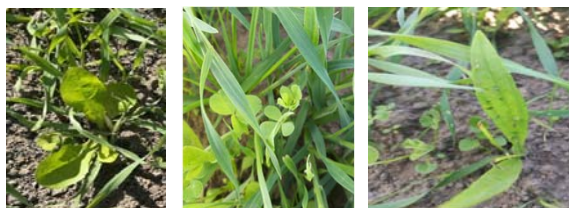
Tämän kesän kokemusten perusteella hankkeessa kehitetään ensi kesän laiduntamista.

Ruis laitumen perustamisessa

Kaista 1:n siemenseoksessa oli useita eri nurmiheinä- ja apilalajeja (28 kg/ha), yrttejä (sikuri, keltamaite, heinäratamo ja kumina, 2 kg/ha yhteensä) sekä metsäpensasruista 60 kg/ha.

Nopeasti kasvava ruislaidun piti ottaa mukaan rotaatioon keskikesällä, kun muiden kaistojen kasvu hidastuu. Ruis kasvattikin nopeasti mehevän oraan, mutta myös tähkä alkoi kehittyä jo juhannusviikolla ja laiduntaminen aloitettiin 21.6. Lehmille rukiin oras maistui oikein hyvin, mutta tähkät jäivät koskematta. Vaikka kasvuston D-arvo laski tasaisesti (kuvio 1), lehmille oli kuitenkin rukiin ansiosta kohtalaista laidunrehua tarjolla heinäkuun puoleen väliin asti. Ensi kesänä käytetään syysruis-lajiketta.

Yrttien määrä oli kaistalla 1 pieni. Kaikki yrtit lähtivät kasvamaan, runsaimpana sikuri. Lehmien syömää yrttimäärää ei pystytty selvittämään.

Kylvetyt yrtit sikuri, keltamaite ja heinäratamo 20.6. Kuvat: Kaisa Kuoppala, Luke.

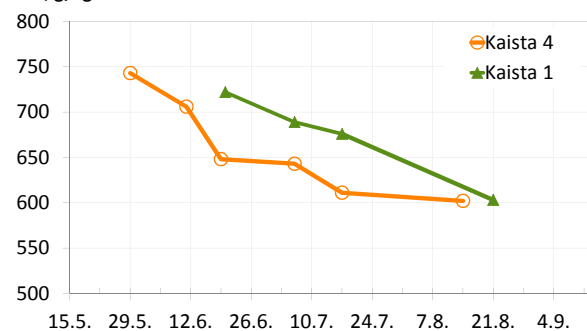
<http://bit.ly/luomuhame> ja <https://luomuhame.blogspot.com/>

Kuvat: Kaisa Kuoppala, Luke

D-arvo, g/kg ka

Kuvio 1. Kasvustonäytteiden D-arvon kehitys laidunkaistoilla 1 ja 4. Puhdistusniitto tehtiin 13.6. kaistalle 4. ja 24.6. kaistalle 1.

Yläkuva: Rukiin oras maistui hyvin lehmille juhannus-viikolla, vaikka tähkiminen oli jo alkanut.

Oikealla yläkuvassa kasvustoa ennen laiduntamisen alkua 20.6. ja alakuvassa 21.8.

Kuvat: Kaisa Kuoppala, Luke.

